

rist. Vellkanska, mnogo vredna posestva, milijone gotovine imajo ti zavodi, zato pa morejo na tisoče dijakom dajati ne le brezplačen pouk, temveč jih veliko vzdržujejo, dokler ne končajo učenja. (Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Umrli je nemški pisatelj pl. Sacher-Masoch dne 9. marca na svojem posestvu v Lindheimu na Gorenjem Hessesku. Rojen je bil 1836. leta v Levovu. Študiral je v Pragi in Gradcu. Pisal je več zgodovinskih in beletrističnih del. Dlje časa je živel na Štajarskem. V nekaterih delih je risal avstrijske razmere in poljsko življenje. — Umrli je znani ruski časnikar in romanopisec Leskov v Peterburgu. Pokojnik je bil rojen dne 4. februarja 1831. leta.

Čudne oči. Profesor Deneffe na vseučilišču v Genti se je čudil, ko mu je neki dijak povedal, da je v bolnišnici neka bolnica, ki ima številke v očeh. Drugi dan je pa sam videl to čudo. V enem očesu se jasno vidi številka 10, v drugem 45. Fotografovali so oči in na fotografiji so s povečevalnim steklom tudi vidijo te številke. Dognalo se je tudi, da ima hčer te ženske tudi številke v očeh in sicer 10 in 20.

Novice.

Deželni zbor kranjski.

(Konec.)

Posl. Višnikar poroča imenom finančnega odseka o prošnji Koprivnikarja za povrnitev škode pri zgradbi ceste čez Wagensberg v znesku 15.000 gld. Prošnja se odstopi deželnemu odboru v primerno rešitev. — Posl. dr. Tavčar poroča imenom železniškega odseka o samostalnem predlogu glede zgradbe belokranjskih železnic, o predlogih glede pospeševanja železnic nižje vrste, o prošnji občin Slap in Vipava za zvezo Postojina-Vipava in o prošnji novomeškega županstva, da se belokranjska železnica v Novem mestu združi z dolenjsko železnico ter predlaga po daljšem razjasnilu vseh stvari: Deželni zbor izreka, da je v prvi vrsti železi, da se belokranjske železnice zgrade normalnotirno, da jih je pa vzlic temu tudi tedaj najuspešnejše podpirati, če se zgrade ozkotirno, zategadelj najuspešnejše podpirati, če se zgrade ozkotirno, zategadelj se deželnemu odboru naroča: a) da naj temeljito prouči obliko in velikost prispevka, s katerim bode deželi udeležiti se pri dobavi stavbine glavnice belokranjskih železnic; b) da naj stopi v dogovor z visoko vlado, z vodstvom dolenjskih železnic in z udeleženci v to svrhu, da se omogoči gradba belokranjskih železnic ter zagotovi potrebna stavbena glavnica; c) da naj o vspehih svojega pogajanja poroča v bodočem zasedanju ter naj glede deželnega prispevka za belokranjske železnice takoj stavi konkretne predloge. Posl. Višnikar povdarja potrebo normalnotirne železnice za Belokrajino. Posl. baron Schwegel poudarja, da je glavna stvar, da se sploh železnica gradi, četudi ozkotirna. Poročevalec nadalje predlaga: Deželnemu odboru se naroča, da pospešuje gradbo lokalne železnice z normalnim tirom iz Kranja v Trzin ter o tej železnični zadevi poroča v prihodnjem zasedanju, eventualno stavi nasvete zaradi pospeševanja zgradbe te železnice. Deželnemu odboru se dalje naroča, da poroča v prihodnjem zasedanju, na kak način naj bi dežela pokrivala potrebščino v svrhu pospeševanja zgradbe železnic nižje vrste. — Konečno nasvetuje poročevalec še nastopno resolucijo: Oprt na uvaževanje — s kojimi je slavni deželni zbor povdarjajoč pri tem skupne državne koristi in pomen železnice preko Karavank za povzdigo trgovine, indu-

strije in obrti v deželah za Trstom ter eksporta čez Trst sploh, kakor tudi za pospeševanje prometnih razmer mej Kranjsko in sosednimi deželami posebej, svoje večkratne sklepe glede nujne potrebe druge samostalne železnične zveze mej Trstom in severom podpiral, in v soglasji s sklepi zastopstev drugih, pri tem vprašanji istotako udeleženih kronovin — naj visoki deželni zbor — vzdržujoč vse svoje prejšnje sklepe — sklene: Visoka vlada se pozivlja, da še v teku tega leta zgradbo železnice preko Karavank, ki bi se pri Celovcu pričela ter po najugodnejši poti čez Kranjsko in na progi, ki bi najbolje odgovarjala prometu s severnimi deželami, do Trsta speljala, ustavno zagotovi. Posl. Lavrenčič naglašja potrebo vipavske železnice. Posl. baron Schwegel poudarja potrebo železnice čez Karavanke v Trst. Posl. Kersnik predlaga nastopno resolucijo: Deželnemu odboru se naroča, obrniti se takoj do visokega c. kr. trgovinskega ministerstva s prošnjo, da ono primerno ukrene, da bodo vlaki kamniške lokalne železnice v prihodnje odhajali, oziroma prihajali na ljubljanski kolodvor južne železnice. — Vsi predlogi in resolucije se sprejmo. Posl. dr. Tavčar poroča potem imenom odsekov večine o samostalnem predlogu glede volilne reforme in po daljšem utemeljevanji predlaga: Z ozirom na volilno reformo, kojoj hoče vlada izvesti, izreka se deželni zbor, da odobrava sledeča načela: I. Volilno pravico je dodeliti vsem plačevalcem direktnih davkov. II. Volilno pravico je istotako dodeliti: a) Osebam, koje dokažejo, da so dovršile študije na tuzemski višji gimnaziji, višji realki, ali na tuzemski gospodarski, obrtniški, trgovski ali na kaki drugi taki učilnici, ki stoji nad ljudsko šolo, tem osebam pe le tedaj, če ne pripadajo med uboge, po občanih ali dobrodelnih zavodih podpirane; b) osebam, ki so si pridobile ugodnost jednoletne prezenčne službe v armadi; c) osebam, ki so po § 11. zakona z dne 30. marca 1888 vsaj dve leti pripadale kot zavarovanci bolniškim blagajnam v onem zakonu naštetim. III. Novi volilci naj se uvrste v sedanje volilne skupine, izvzemši oseb pod II. c. omenjenih, ki naj volijo same za-se in ne v kaki že obstoječi skupini. IV. Mandate kmetskih občin je pomnožiti za toliko, kolikor se odkaže delavcem novih mandatov. V. V skupini kmetskih občin naj se vpelje direktna volitev, toda le pod pogojem, da se volitev vrši po posameznih občinah. VI. Trgovski zbornici kranjski naj se prizna poseben zastopnik. VII. Izpelje naj se nova pravična uredba volilnih okrajev. Posl. baron Schwegel imenom odsekov manjšine predlaga: V odseku za volilno reformo sproženi nasveti se odkažejo deželnemu odboru z naročilom, naj o pripravnem času o uplivu premenjenega volilnega reda za državni zbor na deželni volilni red poroča in stavi primerne predloge. Posl. Klun prav dolgočasno razmotrava vprašanje o volilni reformi in priporoča preloge večine. Posl. Hribar se ne strinja niti s predlogom večine niti s predlogom manjšine temveč on je za splošno in jednako volilno pravico. Po pojasnilu poročevalca dra. Tavčarja se sprejmo predlogi večine. — Posl. dr. Papež poroča imenom upravnega odseka glede projekta o preložitvi, zravnanji in razširjavi okrajne ceste iz Novega Mesta skozi Merščejo vas na Krško v progi pri Lešnici in St. Petru v cestnem okraju novomeškem z dotičnim načrtom zakona. Predloženi zakonski načrt se odobri in dovoli 5000 gld. podpore. Isti poslanec poroča o preuredbi § 22. dež. zakona z dne 28. julija 1889. l. dež. zak. št. 17, o napravljanji in vzdrževanju javnih neerarskih cest in potov, z dotičnim načrtom zakona. Zakonu se pritrdi. — Posl. Kersnik poroča o samostalnem predlogu glede preuredbe domovinskega zakona in predlaga, resolucijo, s katero se deželni zbor izreka za premembo, kakor se je predložila državnemu zboru. Resolucija se sprejme. Prošnja slov. kat. del. drnštva v Ljubljani za ustanovitev deželne delavske zavarovalnice se izroči deželnemu odboru v pretres in poročanje (poroč. posl. Kersnik). — Posl. Murnik poroča imenom finančnega odseka o nasvetu, na kateri način bi mogla dežela Kranjska dostojno praznovati 50

letnico vladanja cesarja Franca Jožefa I. Poročevalec po daljšem v lepih besedah danem utemeljevanji predlaga: 1. Ob povodu praznovanja 50letnega vladanja Njegovega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. ustanovi dežela 50 ustanov po 50 gld. za revne hirajoče osebe, ki imajo na Kranjskem domovinstvo in odleči dalje svoto 500 gld. za sirotinske namene. 2. Deželni odbor se naroča, da v prihodnjem zasedanju predloži statut o obeh ustanovah ter stavi primerne nasvete glede družnih odredb, katere bode izvršiti povodom praznovanja 50letnega vladanja Njegovega Veličanstva. — Predlog se sprejme enoglasno. Po običajnih govorih deželni glavar Detela na to s „Slava“ klici na presvitljega cesarja zaključi sejo in ob enem zasedanje deželnozborsko.

— **Premeščen** je gosp. sodnijski adjunkt Evgen pl. Trbuhovič iz Ilirske Bistrice v Zatičino in imenovan sodnijskim adjunktom za Ilirsko Bistrico g. avskultant Jož. Pellegrini.

— **Narodni dom v Gorici.** Goriški Slovenci so sklenili v proslavo 50letnice cesarjevega vladanja zgraditi v Gorici „Narodni dom“. Z zgradbo bi se pričelo po leti 1897. leta, a 2. decembra 1898. leta bi se slovesno blagoslovilo. Stroški so preračunjeni na 80.000 gld., kateri bi se nabrali s prostovoljnimi prispevki narodnih društev in korporacij ter posameznih rodoljubov, ostali primanklje, bi se pa pokrili s posojilom. Nekdo je že obljubil dati v ta namen na razpolago 50.000 gld. po 3%. — Ni dvomiti, da bodo podjetni in vrli goriški Slovenci ta svoj načrt tudi izvršili. — Z ozirom na ta korak goriških Slovencev vspodbuja „Edinost“ tudi tržaške Slovence, da bi si zgradili svoj „Narodni dom“ v Trstu. Le vrlo na delo, jeklena volja dožene vse!

— **Novo delo kiparja Gangla.** Za nagrobni spomenik plemeniti svoji soprogi je naročil gosp. ces. svetovalec Ivan Murnik pri znanem umetniku g. Alojziju Ganglu relief od kararskega marmorja, kateri utegne biti zvršen in postavljen bodočo jesen. Umotvor predstavlja na desni strani slabotnega starčka, oprtega na palico, ki bolestno sloni ob rakvi nepozabne dobrotnice; ob rakvi spodaj na stopnici kleči siromašno dekletce in moli; na reliefa levi strani se dviga angelj, ki z jedno roko kiti grob, z drugo pa kaže proti nebu; na desni strani se klanja čez krsto žalobna vrba. Vsa skupina izraža nepopisno življenje, tako se ti zdi, kakor bi vse figure kar živo stale pred teboj; izraz na obličju je pretresujočega učinka, mojsterska pa je sosebno glava starčkova. Takih nagrobnih spomenikov zaman iščeš na našem pokopališču, Ganglovo delo mu bode prva in najlepša dika, in kar tudi ne velja najmenj; to sliko je zvršil domač umetnik, kar se pri nas ne zgodi kdo vé kolikokrat. Gosp. ces. svetovalec Ivan Murnik s tem reliefom ne bode samo poslovil spomina nepozabne plemenite rodoljube, nego pokazal je iz nova, da mu je resnično do razvoja naše domače umetnosti. Ganglov relief je v tem oziru proizvod kulturnega pomena.

— **Deželnozborske volitve v Istri** so razpisane in sicer za kmetske občine na dan 16. maja, za mesta 21. maja in veleposestvo 24. maja.

— **Preskušnje učne usposobljenosti** za ljudske in meščanske učitelje se bodo pričele pred ljubljansko komisijo dne 6. maja t. l. Prošnje je vložiti do 22. aprila t. l.

— **Slovenski napisi v Ljubljani.** Obravnava glede samoslovenskih uličnih napisov v Ljubljani, ki bi se bila pred upravnim sodiščem imela vršiti dne 20. marcija, odložila se je na 8. dan maja t. l.

— **Srbski razkralj Milan** se misli, kakor pravijo naseliti v Ajdovščini, kjer misli graditi vilo. Dotični prostor je baje že kupljen.

— **Nov železniški projekt.** Gosp. inženir Glovacky v Ljubljani je dobil dovoljenje, da sme pričeti tehnična priprav-

ljalna dela za normalnotirno lokalno železnico, ki bi se mej Ljubljano in Borovnico odcepila od južne železnice in šla čez Log na Vrhniko.

— **Božja pot s Trsata v Loreto.** V proslavo 600letnice Marijine hišice v Loreti priredi se dne 8. maja t. l. slavnostno romanje iz Trsata v Loreto. Kdor bi se želel tega romanja vdeležiti, naj se obrne na odbor v Frančiškanskem samostanu na Trsatu pri Reki.

— **Pošta mej Št. Petrom in Knežakom** je pričela voziti z dnem 16. t. m. S tem je potrebam ondotnega prebivalstva zelo ustrezno.

— **Pri glavnem naboru v Ljubljani** dne 18. marcija je bilo izmed 200 mladeničev pozvanih na nabor potrjenih 25 domačih in 25 zunanjih.

— **Ribarski tečaj** z ribiče bode v ribarskem zavodu v Studencu od dne 16. do 20. aprila t. l. Predaval bode profesor realke g. Iv. Franke.

— **Slovenska višja dekliška šola.** Učni načrt za ta naroden zavod, katerega ustanovi mestna občina ljubljanska v proslavo 50letnega vladanja cesarjevega, je že v vseh podrobnostih dodelan in pride v kratkem v občinskem svetu v razpravo. Prvi tečaj zavoda se ima otvoriti že z prihodnjim šolskim letom.

— **Ponesrečil** se je dne 19. t. m. na železniški progi mej Žalno in Višnjo goro na dolenski železnici višnjegorski postajni načelnik g. Fr. Arhar. Nesrečnežu je železniški stroj glavo odtrgal.

— **Potres** so čutili dne 18. t. m. proti 12. uri po noči v Zagorji ob Savi.

Nesreča v karvinskem premogovniku.

Minolo soboto se je pripetila velika nesreča v premogovniku nadvojvode Albrehta. To je druga velika nesreča v tem kraju, kajti dne 14. junija je v premogovniku grofa Larischa nad 200 ljudij zgubilo po jednaki nezgodi življenje.

Kaj je povod nesreči, ki se je pripetila v soboto zjutraj, se še ni dognalo in se najbrž tudi ne bode. Nekateri sodijo, da se je po neprevidnosti užgala kaka dinamitna patrona streljaču, ki jih je imel mnogo pri sebi. Našli so namreč njega vsega razmesarjenega in raztrgano torbo njegovo za patrone. Drugi, zlasti delavci pa trdijo, da se je užgal ob kaki svetilnici premogovski prah, katerega je polno po zraku in je nastala eksplozija. Vsled te eksplozije so se streljaču unele tudi patrone.

Nesreča je grozno velika. Triinpetdeset delavcev je mrtvih, od katerih dveh niso dobili iz jame, 3 so smrtno ranjeni, več jih je bolj ali manj težko poškodovanih.

Velika sreča je še, da v jami ni začelo goreti, kajti sicer bi gotovo nad 200 ljudij bilo zgubilo življenja. Tako je pa bilo moč vse rešiti, ki pri razpoku niso bili ubiti.

Čudijo se pa mnogi, da razpok ni dosti uplival na sosedne jame. Za streljaj daleč pač so delali drugi delavci in niso prav nič vedeli, kaj se je zgodilo. V jami je razpok napravil mnogo škode in se bode za jeden teden moralo ustaviti delo.

Od ponesrečenih delavcev jih je kacij 20 oženjenih in njih rodbine štejejo kacij 80 članov. Mrlič, katere